

EXTERN KVALITETSGRANSKNING av specialiseringstjänstgöring

Domsjö VC

Klinik

Allmänmedicin

Specialitet

2024-03-21

Datum

Bengt Karlsson och Madelene Andersson

Inspektörer

SOSFS 2015:8

Föreskrift

Styrkor

- Ledning som har en lyhördhet för de behov som uttrycks. Det är lätt att få till en förändring här.
- Studierektorsfunktion som är välfungerande och som dessutom arbetar på enheten.
- Mycket god struktur som möter specialiseringstjänstgöringens behov.
- I läkargruppen en öppenhet för att ändra och prova. Det är ett tillåtande klimat.
- ST-läkare har möjlighet att kliva fram och ta ansvar för verksamhetens utveckling.

Svagheter

- De individuella utbildningsprogrammen saknar tydlig koppling mellan delmål, metod för lärande och metod för utvärdering.
- På enheten arbetas mycket med feedback, men den kan tendera att uppfattas för generell. Det kan medföra att den inte blir så utvecklande.

Förbättringspotential

- Utveckla era individuella utbildningsplaner. I detta arbete behöver delmål, utbildningsaktivitet och metod för utvärdering ha en tydlig koppling. Håll utbildningsmålen levande och mer konkretiserade. Man skulle kunna erbjuda ett större stöd till ST och handledare vid upprättande av utbildningsplanen. Reflektion och dialog kan vara ett sånt verktyg.
- Arbeta med självreflektion som verktyg. Bryt ner den feedback som ges så att den blir mer konkret och tydlig.

STRUKTUR

A Verksamheten

Region Västernorrland tillhandahåller övergripande riktlinjer som reglerar hur ST skall genomföras och utvärderas. Dessa riktlinjer är lättillgängliga på regionens hemsida. Det finns också riktlinjer för hur handledning skall gå till.

ST-läkarna har en egen lista där det är tänkt med en uppstart på 500-600 patienter och succesivt ökande.

Patientunderlaget är varierande. Hemsjukvård och SÄBO finns. BVC finns på enheten och ST-läkare deltar i den verksamheten. MVC är samlat på en annan enhet men de läkarbesök som görs inom ramen för MVC görs på vårdcentralen.

Föreskrift

Den vårdgivare som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring ska ansvara för att det finns förutsättningar för att genomföra sådan tjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Det finns skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur verksamhetens specialiseringstjänstgöring ska genomföras.
- Vårdgivaren tillhandahåller skriftliga riktlinjer för hur bedömning av ST-läkarens kompetens ska göras.
- Tjänstgöringen är tillräckligt allsidig.

Kvalitetsindikator

- Det finns rutiner som, utöver extern granskning, anger hur kvaliteten i ST-utbildningen kontinuerligt ska utvärderas och säkerställas.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

B Medarbetarstab och interna kompetenser

På Domsjö vårdcentral är cirka 8500 patienter listade och här tjänstgör motsvarande cirka 3,5 heltidsarbetande specialistläkare. Utifrån vårdcentralens uppdrag, där ST är en del, är bemanningen avseende specialistläkare låg men man klarar utbildningsuppdraget utmärkt tack vare god struktur och engagemang.

Alla handledare är handledarutbildade och på enheten arbetar områdets studierektor. Handledarutbildning erbjuds liksom även handledarträff varje halvår. Riktlinje för hur handledningen skall gå till finns.

Föreskrift

- Den huvudansvariga handledaren har ett bevis om specialistkompetens i avsedd specialitet.
- Samtliga huvudansvariga ST-handledare har genomgått handledarutbildning.
- Övriga handledare är legitimerade läkare med relevant specialistkompetens.
- Det finns tillgång till specialistkompetent studierektor, som har genomgått handledarutbildning.
- Det finns tillgång till handledare i en omfattning som motsvarar behovet av handledning.
- Det finns tillgång till medarbetare som kan ge nödvändiga instruktioner.

Allmänna råd

- Studierektor har relevant specialistkompetens.

Kvalitetsindikator

- Det finns generella skriftliga instruktioner för hur handledningen av ST-läkare ska gå till.
- Handledarna ges minst en gång per år möjlighet till utbildning/uppdatering/kompetensutveckling inom området.
- Det finns skriftlig uppdragsbeskrivning för studierektorn.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

C Lokaler och utrustning

Alla ST-läkare har sin egen arbetsplats, i form av kombirum. Det finns akutrum som är välutrustat, dermatoskop, öronmikroskop och ögonmikroskop samt rum för rektoskopier och gynekologiska undersökningar utrustat med en kombibrits. Ytorna för konferensrum och fika rum är väl tilltagna så att alla ryms. I konferensrummet finns även möjlighet till distansmöten digitalt på en stor skärm.

Föreskrift

Den vårdgivare som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring ska ansvara för att det finns förutsättningar för att genomföra sådan tjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket enligt SPUR-modellen innebär att:

- Utrustning för diagnostik, utredning och behandling är adekvat.
- Utrustning för mottagningsverksamhet, möten och behandlingskonferens på distans är adekvat.

Kvalitetsindikator

- ST-läkarna har tillgång till funktionell arbetsplats.
- Det finns tillgång till relevanta IT-baserade kliniska beslutsstöd, sökbar vetenskaplig databas samt stöd från bibliotek eller FoU-enhet under hela specialiseringstjänstgöringen.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

PROCESS

D Tjänstgöringens upplägg

ST-läkare har individuella utbildningsplaner men det saknas en tydlig koppling mellan delmål, metod för lärande och utvärdering. De individuella utbildningsplanerna konstrueras i början av ST och görs till stor del av ST-läkarna själva, med stöd av den struktur som det digitala verktyget ST-forum ger samt handledare och studierektor. Den individuella utbildningsplanen revideras inte regelbundet. Man tittar igenom den och reviderar den en gång per år i samband med årsuppföljningen.

Studierektor introducerar ST till utbildningsupplägg och samordnar de utbildningar som finns för ST-läkare. Studierektor tar även del av de bedömningar som görs och av de handledarutlåtande som görs årligen via ST-forum.

Åtgärd krävs.

Handlingsplan inkommen. Gradering justerad till C.

Föreskrift

Den vårdgivare som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring ska ansvara för att det finns förutsättningar för att genomföra sådan tjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket enligt SPUR-modellen innebär att:

- Verksamheten tillhandahåller skriftliga riktlinjer för hur målbeskrivningen ska uttolkas, samt styrande dokument för tjänstgöringens upplägg. Dessa ska vara kända och användas.
- Jourtjänstgöring/beredskap utgör en adekvat del av tjänstgöringen.
- Alla ST-läkare har lika rättigheter, skyldigheter och möjlighet att uppnå målen i målbeskrivningen oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Föreskrift

- Verksamhetschefen på det tjänstgöringsställe där en ST-läkare genomför sin huvudsakliga tjänstgöring har det övergripande ansvaret för ST-läkarens ST-utbildning.
- Den ansvariga verksamhetschefen ansvarar för att det för varje ST-läkare tas fram ett individuellt utbildningsprogram och att det för varje ST-läkare utses en huvudansvarig handledare.
- Varje ST-läkare har ett utbildningsprogram som utgår från målbeskrivningen och som omfattar de utbildningsaktiviteter som behövs för att uppfylla kompetenskraven i målbeskrivningen.
- Utbildningsprogrammet följs upp regelbundet och revideras vid behov.
- Studierektorn samordnar ST-läkarnas interna och externa utbildningsaktiviteter.

Allmänna råd

- Studierektorn är en organisatorisk stödfunktion till verksamhetschef, handledare och ST-läkare.
- I studierektorns arbetsuppgifter ingår att ansvara för att utarbeta introduktionsprogram för ST-läkarna.
- Studierektorn tar del av kompetensbedömningarna.

Kvalitetsindikator

- Alla ST-läkare får introduktion till tjänstgöringen.
- Leg läkare som arbetar vid enheten med sikte på ST och som avslutat sin BT och/eller BT-läkare som påbörjat sin ST med BT vid enheten har tillgång till individuella utbildningsprogram och handledning i enlighet med ST.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

E Handledning och kompetensbedömning

Alla ST-läkare har en huvudhandledare och 1 timmes handledning per vecka. Även på sidotjänstgöringar erbjuds handledare och handledning, dock i varierande grad. Alla handledare har genomgått handledarutbildning som uppfyller författningens krav på innehåll. Det finns bra rutiner samt verktyg ifrån studierektorsfunktionen i primärvården som stöd i bedömningen av ST-läkares kompetensutveckling.

Det finns en mycket god intern struktur för bedömning och återkoppling av ST-läkarens kompetens. Schemaläggare planerar in medsittningar samt bedömning av procedurer (DOPS). En gång per år genomförs ett specialistkollegium föregånget av en 360 graders bedömning där handledare inhämtar information av övrig personal. Man använder sig av flera olika bedömningsinstrument, t.ex. medsittningar, journalgranskning och DOPS. Bedömningarna som görs dokumenteras i ST-forum.

Föreskrift

- Varje ST-läkare ges kontinuerligt handledning i form av stöd och vägledning med utgångspunkt i det individuella utbildningsprogrammet.
- Det finns en utsedd huvudansvarig handledare för varje ST-läkare.
- Varje ST-läkare har tillgång till en handledare för varje del av tjänstgöringen.
- Den huvudansvariga handledaren bedömer ST-läkarens kompetensutveckling kontinuerligt, med utgångspunkt i målbeskrivningen för specialiteten och det individuella utbildningsprogrammet.
- Det finns fastställda rutiner för bedömningar av ST-läkarens kompetens.
- Verksamheten har rutiner för hur den kontinuerliga bedömningen dokumenteras (För ST enligt 2015:8 är verksamhetschef ansvarig enligt ovan)

Allmänna råd

- ST-läkaren bör, utöver handledning, få fortlöpande instruktioner, samt återkoppling från de som har gett instruktionerna.
- Handledningen är inplanerad i den ordinarie tjänstgöringen för huvudansvarig handledare och ST-läkare.
- Den huvudansvariga handledaren tjänstgör vid det tjänstgöringsställe där ST-läkaren genomför sin huvudsakliga specialiseringstjänstgöring. Om så inte är fallet ska vårdgivaren på något annat sätt säkerställa att huvudhandledaren är tillgänglig för handledning och även i övrigt har förutsättningar att utföra sitt uppdrag.
- Varje handledare har genomgått handledarutbildning som tillgodoser kraven enligt föreskriften.
- Om det finns en risk för att en ST-läkare inte kommer att uppfylla kompetenskraven bör det leda till en åtgärdsplan. En åtgärdsplan bör omfatta justeringar i det individuella utbildningsprogrammet, förändringar i vårdgivarens utbildningsinsatser eller tydligare krav på ST-läkarens insatser.
- Ändamålsenliga metoder används för bedömningar av ST-läkarens kompetens.
- Verksamhetschefen eller motsvarande håller regelbundna utvecklingssamtal med ST-läkarna.

Kvalitetsindikator

- ST-läkarnas sidutbildning följs upp.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

F Teoretisk utbildning

Region Västernorrland tillhandahåller de kursinslag som krävs för att uppfylla A- och B-delmål i kursupplägget ST-AB. ST-läkare i allmänmedicin bereds också möjlighet att delta i den så kallade "Kalymnoskursen" i kommunikation.

Studietid finns schemalagt fyra timmar per vecka. Varannan vecka hålls ST-träff tillsammans med studierektor där ST-läkarna själva står för programmet. I detta forum arrangeras studierektorn även en journal club. På enheten finns möten där ST-läkarna är med och arrangerar program, exempelvis kan man redogöra för nya kunskaper efter sidotjänstgöring.

Föreskrift

Den vårdgivare som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring ska ansvara för att det finns förutsättningar för att genomföra sådan tjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket enligt SPUR-modellen innebär att:

- Teoretiska utbildningsmoment och kurser planeras in i enlighet med målbeskrivningen och individuella utbildningsprogrammet.
- ST-läkarna genomgår den utbildning som planerats i enlighet med målbeskrivningen och det individuella utbildningsprogrammet.

Allmänna råd

- Det individuella utbildningsprogrammet innehåller planerade interna utbildningsaktiviteter.
- Det individuella utbildningsprogrammet innehåller planerade externa utbildningsaktiviteter.
- Det individuella utbildningsprogrammet innehåller planerad tid för självstudier.

Kvalitetsindikator

- Den teoretiska interna utbildningen är systematiskt uppbyggd med koppling till Socialstyrelsens delmål.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

G Medicinsk vetenskap och systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete

Alla ST-läkare går kurs i vetenskapligt förhållningssätt. Kursen innehåller två delar, hur man konsumerar vetenskap och hur man producerar vetenskap. Handledare deltar i del av utbildningen. På ST-träffarna hålls även en journal club. Enheten har en ST-läkare som är på väg att disputerar. ST-läkare bedöms utifrån förmågan att kunna kritiskt granska och värdera vetenskaplig information, samt får i sitt arbete ta ansvar för att omsätta och tillämpa denna kunskap.

På den här enheten har man tydligt involverat ST-läkare i det kvalitetsarbete som bedrivs - och de kliver gärna fram!

Föreskrift

- ST-läkarens kompetens inom medicinsk vetenskap bedöms utifrån kunskap kring vetenskapliga metoder och forskningsetiska principer.
- ST-läkaren bedöms utifrån förmågan att kunna kritiskt granska och värdera vetenskaplig information, samt i sitt arbete ta ansvar för att omsätta och tillämpa denna kunskap.
- ST-läkaren deltar i systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete i sådan utsträckning att förutsättningar för delmåluppfyllelse föreligger.
- Utbildning erbjuds för att uppnå ett medicinskt vetenskapligt syn- och förhållningssätt.
- Det finns goda förutsättningar för genomförande av ett skriftligt individuellt arbete enligt vetenskapliga principer.
- Det finns goda förutsättningar för att genomföra, dokumentera och redovisa ett kvalitetsarbete.

Allmänna råd

- ST-läkaren ges möjlighet till utbildning inom patientsäkerhetsarbete och systematiskt kvalitetsarbete.

Kvalitetsindikatorer

- Under det senaste året har av ST-läkare genomförda arbeten publicerats och/eller presenterats (av ST-läkaren) vid vetenskapliga/professionella sammankomster.
- Det finns tillgång till ett välfungerande doktorandprogram.
- Enheten har regelbundna möten där medarbetare diskuterar och kritiskt granskar vetenskaplig litteratur.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

H Ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens

Det finns flera sammanhang på vårdcentralen där ST-läkaren kan träna sitt ledarskap vilket gruppen är medveten om och det nyttjas väl. Man agerar frågedoktor för yngre ST-kollegor, AT-läkare och sjuksköterskor i slutet av sin ST. Rondar på SÄBO under handledning och får återkoppling på det.

ST-läkaren handleder även studenter samt AT-läkare. De får handledning på handledningen och även medsittningar när de handleder. Det finns flera tillfällen där ST-läkarna bereds möjlighet att undervisa och deras kompetens bedöms. Alla ST undervisar för AT-läkare en gång per år och får då återkoppling både av handledare och AT-läkarna. Man undervisar också på den egna enheten i samband med hemkomst från sidotjänstgöring. ST-läkarna och deras kompetens tas verkligen till vara!

Det görs både journalgranskningar, medsittningar och videoinspelningar som ligger till grund för bedömning av kommunikativ kompetens.

Föreskrift

- ST-läkaren ges förutsättningar att kontinuerligt utveckla ledarskapskompetens i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkaren bedöms kontinuerligt i medicinskt ledarskap och multiprofessionellt samarbete och återkoppling sker.
- ST-läkaren genomgår utbildning i hälso- och sjukvårdens förutsättningar i enlighet med målbeskrivning.
- ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i kommunikativ kompetens.
- ST-läkarens kommunikativa kompetens bedöms fortlöpande och återkoppling sker.
- ST-läkaren bereds möjlighet att planera och genomföra undervisning.
- ST-läkarens kompetens i undervisning bedöms fortlöpande och återkoppling sker kontinuerligt.
- ST-läkaren bereds möjlighet att handleda medarbetare och studenter.
- ST-läkarens kompetens i handledning bedöms fortlöpande och återkoppling sker kontinuerligt.

Allmänna råd

- ST-läkaren bereds möjlighet att undervisa under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att själv handleda under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att delta i reflektion i grupp i enlighet med målbeskrivningen.

Kvalitetsindikatorer

- Det finns möjlighet att auskultera hos chefer och ledare inom organisationen.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

HANDLINGSPLAN

Under granskningen påvisades brister vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Verksamheten har efter granskningen inkommit med följande handlingsplan.

D. Tjänstgöringens upplägg

Varje ST-läkare har ett utbildningsprogram som utgår från målbeskrivningen och som omfattar de utbildningsaktiviteter som behövs för att uppfylla kompetenskraven i målbeskrivningen.

Planerad åtgärd

Säkerställa att varje ST-läkare har en utbildningsplan som uppfyller kraven. Som det ser ut nu har alla ST-läkare utbildningsplaner men det finns ingen redovisning på planen av vilka bedömningsmetoder som ska användas för att utvärdera att delmålen har uppnåtts. Detta behöver varje ST-läkare tillsammans med sin handledare komplettera utbildningsplanen med. För att underlätta förståelsen, har studierektor utformat en mall för individuell utbildningsplan som utgår från kraven i målbeskrivningen och där det finns en tydlig koppling mellan delmål, metod för lärande och metod för utvärdering. I starten av ST ska tid avsättas för SR att ge mer stöd till ST och handledare vid upprättande av utbildningsplanen. Studieplanen är i fokus på ST läkarens första medarbetarsamtal.

Datum när åtgärden ska vara genomförd

240830

Ansvarig för genomförandet

Studierektor samt handledare och ST-läkare

Datum för uppföljning

ST kollegium efter sommaren -24

Ansvarig för uppföljningen

Enhetschef

D. Tjänstgöringens upplägg

Utbildningsprogrammet följs upp regelbundet och revideras vid behov.

Planerad åtgärd

Revideras 2 gånger per år. Inför årsrapporten i december samt inför och eventuellt efter specialist kollegiet. Detta inplaneras i god tid i förväg (sen vår eller sen sommar). ST läkaren får då påminnelse om att revidering skall ske innan.

Datum när åtgärden ska vara genomförd

Startar omgående

Ansvarig för genomförandet

Enhetschef och schemaläggare tillrättalägger. ST läkare och handledare genomför.

Datum för uppföljning

nästa ST kollegium

Ansvarig för uppföljningen

Enhetschef och studierektor